

Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder i Trysil kommune

Saksnr	Utvalg	Møtedato
	Hovedutvalg for forvaltning og teknisk drift	

Saksdokumenter vedlagt:

Vedlegg:

- 1 Rapport - Kartlegging og verdsetting av friluftsområder i Trysil kommune
- 2 Skjema kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder_Trysil
- 3 Høringsuttalelse - kartlegging og verdsetting av friluftsområder i Trysil kommune - Søre Trysil grendeutvalg
- 4 Høringsuttalelse - kartlegging og verdsetting av friluftsområder i Trysil kommune - Anders Nyhuus
- 5 Høringsuttalelse - kartlegging og verdsetting av friluftsområder i Trysil kommune - Trysilvassdragets Skogeierlag
- 6 Høringsuttalelse - kartlegging og verdsetting av friluftsområder i Trysil kommune - Monica Kilde
- 7 Høringsuttalelse - kartlegging og verdsetting av friluftsområder i Trysil kommune - Hedmark fylkeskommune
- 8 Innspill til høring av kartlegging og verdsetting av friluftsområder i Trysil kommune - Fylkesmannen i Hedmark

Øvrige saksdokumenter:

Rådmannens innstilling:

Hovedutvalget for forvaltning og teknisk drift tar temakartet med kartlagte friluftslivsområder til etterretning. Rådmannen foreslår at kartet skal oppdateres og kvalitetssikres hvert fjerde år.

Kartet skal brukes for å skape forutsigbarhet i arealplanleggingen, unngå at viktige områder bygges ut og sikre at arealgrunnlaget for mangfoldet av aktiviteter blir ivaretatt. Ved bruk av temakartet må man ta høyde for at områdeavgrensningene er grove og at nøyere vurderinger knyttet til enkeltområder derfor må foretas i den enkelte sak

Trysil kommune

Jan Sævig
rådmann

(Dokumentet er elektronisk godkjent og er derfor uten signatur.)

Bakgrunn

Trysil kommunestyre vedtok ny kommunal planstrategi i møte 20.12.16. Under kapittel 6.12 i tabell 2 står opplistet særskilt prioriterte planer i perioden 2016-2019 og kartlegging og verdsetting av friluftsområder er en av disse. På bakgrunn av dette er det gjort et arbeid med en temaplan for å kartlegge og verdsette friluftslivsområder i kommunen, se vedlagte rapport.

Som utgangspunkt for kartleggingen har Trysil kommune benyttet veiledningsmaterieell fra Miljødirektoratet, se <http://www.miljodirektoratet.no/no/Tema/For-offentlig-sektor/Kartlegging-og-verdsetting/>

Temakartet har ikke planstatus, men det skal legges fram som en orienteringssak i kommunestyret. Kommunestyret skal vedta en oppfølgingsplan som sier noe om hvor ofte og hvordan kartet skal oppdateres og hvordan det skal brukes i saksbehandling. I Trysil kommune er ansvaret for friluftsløven, plan- og bygningsloven og landbrukslovgivningen med mer delegert til hovedutvalg for forvaltning og teknisk drift. Rådmannen mener det er dekkende at denne saken legges fram for hovedutvalget.

Til å utføre arbeidet har Trysil kommune valgt å nedsette en arbeidsgruppe bestående av representanter fra ulike fagområder i kommunen i samarbeid med en innleid konsulent. Arbeidsgruppa har gjennomført kartleggingen og innhentet lokalkunnskap der det har vært behov for det. Blant annet er det tatt kontakt med alle skoler, grendeutvalg og lokale kjentfolk. Arbeidsgruppa har hatt følgende sammensetning:

Navn	Funksjon
Runa E. Skyrud (leder)	Rådgiver i geodata og miljøforvaltning
Ariane Bekk Norstad	Arealplanlegger
Bjørn Tore Bækken	Avdelingsleder plan, bygg og miljø
Beathe H. Sande	Barne- og ungdoms koordinator
Morten O. Lutnæs	Skogbruksveileder / representant fra landbruksavdelingen
Øivind Løken	Arealplanlegger, naturforvalter (Arkitektbua)

Totalt er det registrert 74 områder som er vurdert og verdsatt. Fordelingen på områdetype er vist i tabellen under.

Områdetype	Antall
Leke- og rekreasjonsområde	23
Nærturterreng	17
Særlige kvalitetsområder	9
Strandsonen med tilhørende sjø og vassdrag	3
Store turområder med tilrettelegging	8
Utfartsområde	14

Verdsettingen har hovedsakelig blitt gjort på bakgrunn av de anbefalte vektingsprinsippene i veilederen, men kalibrert av arbeidsgruppa for våre forhold. Områdene har etter vektingen fått en verdi fra A-C. Antall områder i hver verdiklasse er vist i tabellen under.

Verdi	Antall områder
A - Svært viktig friluftslivsområde	20
B - Viktig friluftslivsområde	40
C - Registrert friluftslivsområde	14

De foreslåtte områdene kan studeres nærmere i kommunens kartløsning, gå inn på <http://www.trysil.kommune.no/tema/bolig-og-eiendom/oppmaling/Sider/Kommunens-kartportal.aspx> og velg «Avansert kart». Kartet finnes under kartlaget «*Temadata*».

Dokumentene har vært sendt ut på høring til aktuelle statlige og regionale myndigheter, samt noen aktuelle lokale organisasjoner, i hovedsak grendeutvalgene og enkelte interesseorganisasjoner. Dokumentene ble også lagt ut på Trysil kommunes hjemmeside www.trysil.kommune.no og lå i tillegg til gjennomsyn på Servicetorget. Det har kommet inn 6 høringsuttalelser.

Vurdering

Høringsuttalelsene som har kommet inn i høringsperioden (vedlagt) har blitt vurdert separat og samlet.

Monica Kilde har kommet med en merknad til det inntegnede nærturområdet for bebyggelsen sør for Innbygda (id 54). Hun opplyser at de driver landbruk på sin eiendom som ligger innenfor dette området. Drifta er under oppbygging med sauehold, og planlegges utvidet. De er derfor i forhandlinger om makeskifte av arealer for å kunne tilrettelegge for beiteområder og nydyrking på eget areal, samt tilgrensende areal.

De er redd at et friluftsområde her skal legge begrensninger og føringer for deres landbruksdrift i fremtiden. Selv om temakartet i utgangspunktet ikke skal ha planstatus, så regner de med at det vil bli lagt til grunn ved saksbehandling vedrørende fremtidig bruk av arealet.

Kilde opplyser at den merkede turstien Pilegrimsleden går gjennom området, og at tilgjengeligheten her vil bli ivaretatt uansett hvordan landbruksdriften legges opp. Utover dette ønsker de ikke at området kartlegges for utvidet bruk som turområde og ber derfor om at avgrensningen av området reduseres.

Vurdering: Temakartet for friluftslivsområder skal ikke ha planstatus, som Kilde helt korrekt beskriver. Formålet med kartleggingen er å bidra til forutsigbarhet i arealplanleggingen, unngå at viktige områder bygges ut og sikre at arealgrunnlaget for mangfoldet av aktiviteter blir ivaretatt.

Ved vurdering av planer eller tiltak etter plan- og bygningsloven er utgangspunktet at det er forvaltningens plikt å sørge for at en sak er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes. Konsekvenser for friluftsliv, nærturområder og folks nærmiljø er herunder viktige å vurdere og vurderingen skal ikke være avhengig av lokalkunnskapen til saksbehandler. Ved å arbeide fram en kartlegging og verdsetting av viktige friluftslivsområder i kommunen fremskaffer vi et verktøy som kan hjelpe oss å gjøre de vurderingene vi er pålagt, blant annet i plansaker.

At et område har blitt registrert som friluftslivsområde skal derfor i utgangspunktet ikke gi andre konsekvenser enn om man ikke hadde fått utarbeidet dette temakartet, da friluftslivinteressene uansett skal hensyntas i f.eks. en plansak. Slike vurderinger skal gjøres uavhengig av om man har utarbeidet en friluftslivsområdekartlegging eller ikke. Men ved å ha gjennomført denne jobben mener rådmannen at vi vil stå bedre rustet til å behandle saker enda mer enhetlig, uavhengig av lokalkunnskapen hos den enkelte saksbehandler.

De ulike forhold knyttet til landbruket er regulert i egne særlover og at et område er kartlagt som friluftslivsområde vil ikke legge noen begrensninger på eksisterende landbruksvirksomhet i det samme området. I forhold til eventuell nydyrking så vil man kunne tenke seg at friluftslivinteressene vil kunne være et av mange vurderingskriterier ved behandling av en slik sak. Men i Trysil per i dag vil trolig opprettholdelse av landbruksdrift og kulturlandskap og evt. nydyrking være vel så mye et positivt bidrag til friluftslivinteressene som det motsatte.

Trysilvassdragdets skogeierlag stiller spørsmål ved at det er bare en grunneierorganisasjon som står på adresselista, siden denne saken berører mange grunneiere med ulik organisasjonsmessig tilhørighet. De mener en slik avgrensning kan bidra til at saken blir mangelfullt belyst.

Rent prinsipielt er TVS av den oppfatning at denne type verdsetting og kartlegging av friluftsområder er unødvendig i forhold til deres næring. Hensynet til friluftsliv og friluftsområder ivaretas godt ved at Norsk skogbruk allerede er strengt regulert etter blant annet skogloven, naturmangfoldloven og skogbrukets miljøsertifiseringssystem PEFC. De forutsetter at den foreliggende kartfestingen og verdsettingen ikke vil være til hinder for ordinær skogsdrift og annen utnyttelse av eiendommenes ressurser, som for eksempel jakt, utbygging av skogsveger, opparbeiding av grustak eller annen nødvendig infrastruktur for skog- og næringsvirksomhet i de utvalgte områdene.

Skogbruk og skogsindustri er en av de viktigste næringsvegene i kommunen og en framtidsressurs som har høyt fokus. Deres erfaring med kartfesting av ulike typer områder i kommunal planlegging er at selv om kartleggingen i seg selv ikke medfører restriksjoner, vil det over tid feste seg et inntrykk av at dette er naturområder der næringshensyn blir nedprioritert. Det vil derfor være uheldig om denne kartleggingen fører til reduksjon i aktivitet og verdiskaping ved at næringshensyn må vike for andre hensyn selv om dette ikke var utgangspunktet for kartleggingen.

Når man allikevel velger å gjennomføre en slik kartlegging, mener TVS det er viktig at kartleggingen ikke blir for generell, men at man «treffer» i utvelgelsen av objekter eller områder som er viktige for friluftslivet. Dette er nødvendig for å gi kartleggingen forståelse og legitimitet hos de grunneiere som berøres.

TVS mener det er uheldig at grunneiersiden har vært mangelfullt involvert i denne saken og foreslår derfor at det avholdes møter med grunneiere som berøres av de kartlagte friluftsområdene for å avgrense disse til å omfatte de objektene man ønsker å ta hensyn til i planen.

Vurdering: TVS har rett i at selv om Miljødirektoratets veileder gir en systematisering, så vil metoden og prosessen som er lagt til grunn likevel i noen grad bli basert på subjektive vurderinger. Dersom formålet med kartleggingen var å lage juridisk bindende planer ville det selvsagt måtte stilles strengere krav til medvirkning fra berørte grunneiere. Men som beskrevet i vurderingen av ovenstående merknad, så vil ikke kartleggingen gi noen juridiske virkninger eller medføre andre vurderinger i forhold til arealforvaltningen enn de man uansett er pliktet til å gjøre. Kartleggingen er likevel verdifull all den tid den gir et verktøy som kan bidra til enda mer enhetlig og forutsigbar arealforvaltning, samt mer uavhengig av lokalkunnskap hos den enkelte saksbehandler.

Det viktigste poenget i kartleggingen har vært å få en grov oversikt over hvor vi har områder som i varierende grad er viktig for friluftslivet. Nøyaktig avgrensning er mindre viktig i den sammenheng. Vurderinger knyttet til avgrensning kan tas i den enkelte konkrete plan- eller byggesak hvor temakartet blir konsultert.

Administrasjonen har undersøkt hvordan andre kommuner har utført kartleggingen. Noen av våre nabokommuner har sågar delt inn nær hele kommunens areal i ulike former for friluftslivsområder. Da må nødvendigvis avgrensningene bli grove. Det synes heller ikke hensiktsmessig å gå inn i en prosess med grunneiere i større grad enn den involveringsmuligheten de har hatt gjennom høringen.

Anders Nyhus har kommet med en høringsuttalelse som gjelder område 59, Grotøya. Han skriver at rafting-, padling- og vannsportsaktiviteten i området er dominert av én enkelt kommersiell reiselivsaktør i Trysil og mener videre at aktiviteten derfor i all hovedsak er kommersiell. Grunneiere i området er ikke på noe tidspunkt forespurt eller har mottatt noen henvendelser eller informasjon fra aktøren om aktiviteten. Han legger derfor til grunn at det er arrangørens oppfatning at aktiviteten er hjemlet i friluftslovens ferdsels- og oppholdsrett.

Nyhus mener videre at aktiviteten slik den fremstår i dag innebærer potensiale for interessekonflikt på først og fremst to områder: (1) bruhopping fra Grotøybrua, og (2) vannsport på elvestrekningen. Bruhoppingen i forhold til ansamling av folk på brua og trafikkfremkommelighet og -

sikkerhet. Vannsporten mener han er konfliktfyllt i forhold til annen bruk på og ved elva og da først og fremst fluefiske. Han viser herunder til at deler av strekningen som er innbefattet av området som er kartlagt som viktig friluftslivsområde også inneholder en spesialisert fluefiskesone.

I verdsettings skjemaet som følger med kartleggingen er det en kolonne for korte områdebeskrivelser. Her har dette aktuelle området fått beskrivelsen: "*Rafting- padling. og vannsportområde*". Nyhus mener en registrering av dette området som vannsportsområde er, for det første ensidig og unøyaktig mhp. brukerinteresser, og direkte feil som en beskrivelse av allmenn bruk. Han mener dette pr. i dag er en ren kommersiell og organisert aktivitet. For det andre vil en registrering bidra til økt oppmerksomhet og potensielt grunnlag for omtale og markedskommunikasjon, noe som vil forsterke interessekonflikten med fiskeaktiviteten. I ytterste fall mener han omfanget kan nå et nivå som gjør at § 11 i friluftslvsloven kan komme til anvendelse, dvs. grunneiers bortvisningsrett.

Det vises videre til at Trysilelva er et varig vernet vassdrag og at kartlegging av friluftslivsområder langs vassdraget derfor fremstår som unødvendig ut fra formålet.

Vurdering: Innspillet gjelder i stor grad forhold som må avklares mellom grunneier og den kommersielle aktøren som beskrives. Dette er ikke noe som har vært vurdert og synes heller ikke naturlig å vurdere i forbindelse med kartleggingsarbeidet. Området er avmerket som viktig friluftslvsområde på grunn av at det er innspilt og vurdert at det bedrives et aktivt friluftsliv i området, herunder også fiske og annet elvetilknyttet friluftsliv.

Administrasjonen ser derfor at områdebeskrivelsen kan oppfattes mangelfull og foreslår å endre denne til «*Mye brukt til rafting- padling. og vannsportområde, samt fiske og øvrig elvenært friluftsliv*».

Søre Trysil grendeutvalg v/ Jan Ove Lyseggen skriver i sitt innspill at de har sett gjennom rapporten og ikke har noen anmerkninger. De savner flere skiløyper, men sier de har skjont det slik at dette skal komme på eget kart senere. De mener at stier og skogsbilveger som brukes til sykling også burde kartlegges.

Vurdering: Innspillet tas til etterretning. Det har i forbindelse med arbeidet vært diskutert om man burde ha fått laget et eget løypekart for alle skiløyper av ulike størrelser rundt om i kommunen. Dette bør kommunen komme tilbake til på et senere tidspunkt.

Hedmark fylkeskommune skriver at det er tydelig at Trysil kommune har brukt veilederen og at det er en brei medvirkning i prosessen. Når det gjelder utvelgelse av områder har kommunen gjort en god jobb, men det er relativt få vann og vassdrag som er registrert. Videre ser de at de 4 statlig sikrede områdene er med, men at Tjønnaområdet har fått en mindre utstrekning enn det området som er statlig sikret.

I tilsagnsbrevet fra Fylkeskommunen ble det ved en feiltagelse skrevet at tilsagnet var på kr 40 000. Den riktige summen er kr 45 000. Midlene blir utbetalt når kartdata er overført til Miljødirektoratets Naturbase.

Vurdering: Forskjellen mellom avmerkingen av Tjønnaområdet i denne kartleggingen og avgrensningen som statlig sikret friluftslvsområde kommer av at alle områdene i friluftslvsområdekartleggingen er tegnet meget grovt inn. Vurderingene bak dette er beskrevet bla. under vurderingen av skogeierlagets innspill. Innspillet for øvrig tas til etterretning.

Fylkesmannen i Hedmark merker seg positivt at kartleggingen skal legges fram for kommunestyret og at det der skal vedtas en oppfølgingsplan og hvordan kartleggingen skal brukes i kommunens saksbehandling framover.

Trysil kommune har per i dag fire områder som med statlige midler er sikret til friluftslvsformål. FM ser at det i stor grad er overlapp mellom disse statlig sikra arealene og arealer som er kartlagt med viktige funksjoner for friluftslvsaktivitet av ulike slag i Trysil.

Fylkesmannen vil minne om at det også er mulig for kommunen å søke om midler til å sikre nye areal for friluftslvsformål og henviser til Miljødirektoratet for mer informasjon om dette.

Vurdering: Innspillet tas til etterretning.

Konklusjon

Hovedutvalget for forvaltning og teknisk drift tar temakartet med kartlagte friluftslivsområder til etterretning. Rådmannen foreslår at kartet skal oppdateres og kvalitetssikres hvert fjerde år.

Kartet skal brukes for å skape forutsigbarhet i arealplanleggingen, unngå at viktige områder bygges ut og sikre at arealgrunnlaget for mangfoldet av aktiviteter blir ivaretatt. Ved bruk av temakartet må man ta høyde for at områdeavgrensningene er grove og at nøyere vurderinger knyttet til enkeltområder derfor må foretas i den enkelte sak.